

Несумлінні пацієнти

Питання щодо відшкодування шкоди пацієнтові вирішують по-різному, залежно не лише від обставин справи, а й від того, приватна медична клініка чи державний або комунальний заклад охорони здоров'я виступає відповідачем. За найменших сумнівів у правоті свого медичного персоналу клініки часто вважають за доцільне сплатити вартість необхідних послуг або відшкодування.

Іншим аспектом цієї самої проблеми є поява численних «несумлінних» пацієнтів, які подібним чином намагаються поліпшити своє матеріальне становище коштом лікарні. Найефективнішим способом захисту клініки від таких пацієнтів є життя превентивних заходів, таких як детальна розробка типових договорів з пацієнтами та внутрішніх документів лікарні (наприклад, правил поведінки у клініці; процедури розгляду скарг пацієнтів) та надання пацієнтам змоги ознайомитися з ними. Надзвичайно важливо ретельно оформлювати документацію пацієнта. Так, відповідно до ст.43 Закону «Основи законодавства України про охорону здоров'я» необхідним є отримання інформованої згоди пацієнта на медичне втручання. Доцільно розробити та використовувати в лікарні форму такої інформованої згоди, до якої мають входити:

**Наталія КУРОЧКИНА,
головний юрист
компанії «Правовий
Альянс»**

поставлений діагноз, запропонований метод лікування зі стислим описом його переваг та недоліків; альтернативні методи лікування; потенційні ризики та ускладнення. У разі відмови пацієнта від лікування слід у письмовому вигляді детально фіксувати факт роз'яснення пацієнтові можливих наслідків та отримувати письмову відмову (а якщо пацієнт є іноземним громадянином — нотаріально посвідчену). Підписи пацієнта в історії хвороби допоможуть забезпечити клініку від звинувачень у неповному ознайомленні пацієнта з діагнозом або планом лікування.

У нашій практиці був випадок, коли батьки неповнолітньої дитини відмовилися від лікування в стаціонарі та,

попри високу температуру у дитини, забрали її додому. Наслідки цього виявилися, на жаль, трагічними. Захистити добре ім'я клініки допомогло й те, що відмова батьків від лікування дитини була оформлена належним чином. У подібних ситуаціях основне завдання юриста — переконати пацієнта чи його представників тверезо зважити ситуацію та уникнути судового процесу, який призведе до витрачання коштів не лише пацієнта, а й клініки, та стане додатковим емоційним навантаженням для обох сторін.

Пацієнтові, зі свого боку, важливо знати свої права та користуватись ними. Так, у лікарні в Київській області лікарі не могли установити діагноз пацієнту, що перебував на стаціонарному лікуванні:

«Пацієнти намагаються поліпшити своє матеріальне становище коштом лікарні»

Пацієнтові, зі свого боку, важливо знати свої права та користуватись ними. Так, у лікарні в Київській області лікарі не могли установити діагноз пацієнту, що перебував на стаціонарному лікуванні:

на його численні прохання запросити для консультації київських фахівців керівництво лікарні відповіло відмовою. Порадившись з юристами, пацієнт скористався своїм правом вільного вибору лікаря, передбаченим ст.34 та ч. 1 ст.38 Закону «Основи законодавства України про охорону здоров'я», про що подав адміністрації лікарні письмову заяву. Прибулі спеціалісти з'ясували, що діагноз пацієнтові був встановлений неправильно, а призначене лікування — неадекватним; стан пацієнта на ту мить був критичним.

Щодо державних або комунальних медичних установ, то тут ситуація ускладнена через бюрократизацію. Крім того, навіть у разі, якщо правоту пацієнта доведуть у судовому порядку, виконати таке рішення, швидше за все, буде неможливо. Адже такі лікарні є бюджетними установами, які зобов'язані витрачати кошти винятково за цільовим призначенням. «Шукати правди» пацієнти можуть не лише в судовому, а й в адміністративному порядку — через Міністерство охорони здоров'я України. Проте потрібно визнати, що шанси на отримання сатисфакції від медичної установи в будь-якому разі невеликі; хіба що наявність вини медичної установи є очевидною. На практиці таких випадків небагато.